

CAPITOLUL VII ZONE SI ACTIVITATI RURALE

Romania este cunoscuta drept „cea mai rurala tara” din Europa, la nivelul anului 2004 mai mult de 45% din populatia tarii fiind stabilita in mediul rural si peste 32% implicata in activitati rurale. Oltenia si Moldova sunt regiunile “cele mai rurale” din Romania, cu aproape jumatate din forta de munca ocupata in agricultura.

In ultima perioada, zonele rurale au fost afectate in special de urmatoarele fenomene:

- **reforma privind proprietatea asupra terenurilor:** modificarile structurale ce au avut loc in agricultura au avut drept efect trecerea in proprietate privata a terenurilor agricole, determinand formarea de exploatatii mici si mijlocii. Dupa 1997, ponderea terenurilor proprietate privata a fost in crestere de la 49,4% in 1997, la 79,7% in 1998, 86,9% in 1999 si 96,4% in 2000. Din nefericire, procesul de impropietarire a avut ca si consecinta directa o faramitare excesiva a terenurilor, ceea ce a avut ca rezultat o productivitate scazuta in acest sector. Exista cazuri in care agricultorii poseda terenuri in mai multe locatii si chiar au existat cazuri in care parcelele de teren aveau o latime de 0,5 m, ceea ce face dificila o exploatare adecvata. Suprafata medie a exploatatiei agricole este de 1,7 ha.

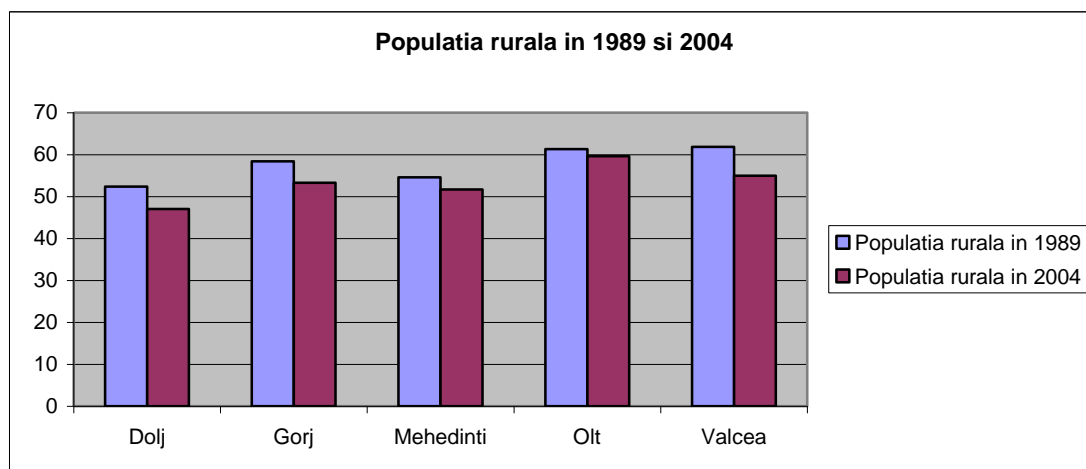
- **mobilitatea permanenta** a populatiei din zonele rurale:

Tab. 7.1 Evolutia populatiei rurale 1989-2004 (% din populatia totala a judetului)

	Dolj	Gorj	Mehedinti	Olt	Valcea
Populatia rurala in 1989	52,4	58,4	54,6	61,3	61,8
Populatia rurala in 2000	48,4	57,5	51,5	60,1	58,9
Populatia rurala in 2004	47,0	53,3	51,7	59,6	55,0

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Fig. 7.1. Populatia Rurala 1989-2004



Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

- **descreșterea sporului natural al populației**, ca un rezultat al creșterii mortalității generale și în special în rândul populației vârstnice precum și a scăderii ratei natalității;

- **creșterea diferenței de nivel educațional** între populația urbană și cea rurală (la nivel național, 44,6% față de 80,3% procentul populației rurale, respectiv urbane implicate în procesul educațional la toate nivelurile – conform UNDP, 2001-2002);

Principalele caracteristici ale zonei rurale Oltenia sunt:

A. – dominantă asupra zonei urbane, ca număr de persoane:

Populația rurală a regiunii reprezintă la nivelul anului 2004, 52,8% din totalul populației, situând Oltenia pe a șasea poziție în România după București – 9,4%, Vest – 36,3%, Centru – 40,0%, Sud Est – 44,5%, Nord Vest – 47,2% și înaintea regiunilor Nord Est – 56,4% și Sud Muntenia – 58,6%. Chiar dacă, în comparație cu media națională, populația rurală a scăzut în ultimul deceniu, Oltenia este încă o regiune cu puternic caracter rural:

Tab. 7.2. Evoluția populației pe medii 1990-2004

An	OLTENIA			ROMANIA		
	Rural	Total	% din total	Rural	Total	% din total
1990	1385720	2451502	56,53	10597876	23206720	45,67
1991	1394932	2453182	56,86	10632677	23185084	45,86
1992	1382278	2453275	56,34	10421611	22788969	45,73
1993	1368841	2448743	55,90	10349056	22755260	45,48
1994	1357229	2444699	55,52	10303010	22730622	45,33
1995	1342620	2437179	55,09	10223756	22680951	45,08
1996	1332994	2429320	54,87	10196446	22607620	45,10
1997	1320906	2419686	54,59	10141235	22545925	44,98
1998	1316762	2414528	54,53	10154917	22502803	45,13
1999	1311366	2405254	54,52	10155293	22458022	45,22
2000	1311720	2399831	54,66	10190607	22435205	45,42
2001	1306851	2394895	54,66	10164645	22408393	45,36
2002	1294023	2341074	55	10186058	21794793	46,7
2003	1273254	2329342	54,7	10133399	21733556	46,6
2004	1222864	2317636	52,8	9777730	21673328	45,1

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2005

Se estimează că tendința de descreștere a populației rurale va continua, datorită acțiunii conjugate a doi factori: pe de o parte o rată mai ridicată a mortalității comparativ cu zona urbană datorată unui procent superior al populației vârstnice și pe de altă parte a continuării migrației populației către zona urbană pe măsura restructurării sectorului agricol și a creșterii productivității muncii. Conform celor mai optimiste estimări însă, nu există condiții în a atinge nivelul de 30% populație rurală în 2010.

B. – Un procent mare din populatie lucreaza in agricultura:

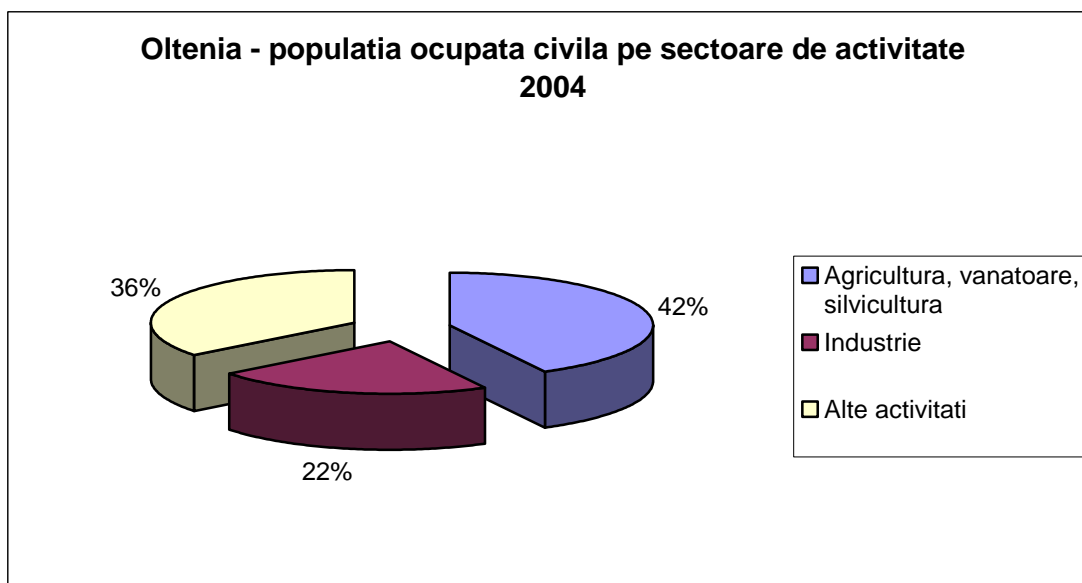
Asa cum se poate vedea, la nivelul anului 2004, 42,08% din populatia regiunii Oltenia lucra in agricultura, procent ce ilustreaza un puternic caracter agricol al regiunii, media nationala fiind de 32%.

Tab. 7.3. Populatia ocupata civila pe principalele sectoare de activitate 2004

Unitate teritoriala	Total Economie (mii persoane)	Agricultura, vanatoare silvicultura (mii persoane)	Industrie (mii persoane)	Alte activitati (mii persoane)
Romania	8238,3	2634,3	2051,5	3552,5
Oltenia	848,6	357,1	189,2	302,3
Dolj	263,8	116,6	49,8	97,4
Gorj	142,4	42,3	44,7	55,4
Mehedinti	110,1	53,3	21,9	34,9
Olt	169,2	83,8	35,4	50
Valcea	163,1	61,1	37,4	64,6

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Fig. 7.2. Oltenia - populatia ocupata civila pe sectoare de activitate



Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Rata de ocupare a populatiei rurale se situeaza pe o panta descendenta avand la baza doua cauze si anume; absentia investitiilor rurale in servicii si mica industrie care sa absoarba forta de munca mai tanara si migrarea tinerilor din mediul rural.

Tab. 7.4. Evolutia populatiei rurale si a celei ocupate in agricultura 1992 - 2004

	OLTENIA	ROMANIA
--	---------	---------

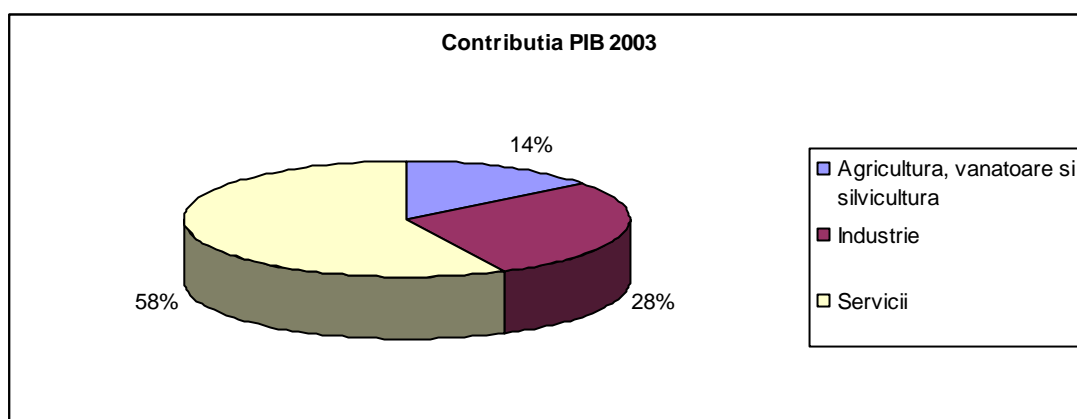
	Populatie rurala (% din total)	Populatie ocupata in agricultura (% din total)	Populatie rurala (% din total)	Populatie ocupata in agricultura (% din total)
1992	56,34	42,21	45,73	32,91
1993	55,90	46,34	45,48	35,92
1994	55,52	46,21	45,33	36,43
1995	55,09	43,32	45,08	34,39
1996	54,87	44,53	45,10	35,40
1997	54,59	45,85	44,98	37,51
1998	54,53	47,74	45,13	38,00
1999	54,52	49,62	45,22	41,17
2000	54,66	51,22	45,42	41,37
2001	54,66	50,72	45,36	40,85
2002	55	47	46,7	36
2003	54,7	45,08	46,6	34,72
2004	52,8	42,08	45,1	32

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2005

C. – Procentul de populatie ce traieste sub pragul de saracie: Conform Rapoartelor Dezvoltarii Umane, in ultimii ani, procentul persoanelor sarace a crescut in zonele rurale: (de la 32,75% in 1995 la 40,53% in 1998 la nivel national). In 1998, procentul persoanelor ce traiesc sub pragul saraciei a fost de 28,21% (19,01% in 1995), ilustrand diferenta semnificativa dintre zonele urbane si cele rurale.

D. – Productivitatea scazuta (ineficienta) activitatilor agricole si rurale – “economia de subzistenta”: Analiza structurii sectoriale a PIB releva faptul ca ponderea sectorului primar (agricultura plus silvicultura si piscicultura) este inferioara celei din sectorul secundar. In anul 2004, la nivelul Regiunii Oltenia, sectorul agricol ingloba un procent de 45,08% din populatia ocupata civila si contribuia cu un procent de 14,37% la formarea produsului intern brut regional (2003).

Fig. 7.3. Produsul Intern Brut pe principalele sectoare economice - 2003



Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Aceste cifre reflecta nivelul foarte scazut de productivitate a muncii agricole datorat slabei ineztrari tehnice, a faramitarii suprafetelor agricole, a managementului

inexistent.

Sistemul de subventii din agricultura nu este directionat catre rezultate si calitatea acestora (productivitate, calitatea recoltei, productia obtinuta etc.). Cresterea animalelor nu a fost niciodata parte a politicii de subventii a nici unui guvern. Piata agricola nu a fost inca liberalizata, iar un rezultat pe termen lung a fost acela ca preturile de piata nu reflecta adevarata cerere si ofera. Ca urmare, agricultorii nu au fost motivati in cresterea productivitatii.

Monoculturile s-au impus in judetele Olt si Dolj, in special pentru grau, un produs ieftin, cu valoare adaugata scazuta. Mono-culturile si exploatarile necorespunzatoare sunt principalele cauze ale eroziunii solului.

Ca urmare, economia rurala, aproape total dependenta de agricultura, a devenit o "economie a subzistentei", singurul ei rol fiind acela de a asigura necesitatile de baza pentru cea mai mare parte a populatiei.

O alternativa poate fi considerat *turismul rural si agro-turismul* ce a avut impact si care va continua sa se dezvolte in spatiul rural romanesc datorita frumusetii peisajelor, a unei parti substantiale a teritoriului rural ce se pastreaza in stare semi naturala si a pastrarii unor importante traditii si obiceiuri.

Astfel acest lucru se reflecta si in statistici, inregistrandu-se un trend ascendent al numarului de pensiuni si al infrastructurii aferente in perioada 1998- 2003. Evolutia turismului rural este diferentiata si in functie de aria geografica unde se desfasoara aceasta activitate si anume: campie, deal, munte. Aceasta diferentiere este data in primul rand de posibilitatile si conditiile de practicare a unor activitati sportive (ski, sanius, patinaj, etc), practicarea unor drumetii, vizitare unor obiective arhitecturale, monumente de cult si istorice, obiective de interes national, case memoriale, muzee.

De asemenea aceasta activitate este diferita si din punct de vedere al zonelor folclorice si etnografice, a zonelor agricole, indeosebi a celor viticole. Astfel in zona Olteniei se poate practica un turism montan, turism religios, turismul cultural si recreativ, turismul gastronomic si viticol.

E. – Nivelul scazut al profilului dezvoltarii umane



Fig. 7.4. Zone izolate de centrele de influenta

Perioada de tranzitie a adancit discrepantele rural - urban: un nivel scazut si o insecuritate mare a venitului la sate; conditii precare de sanatate in mediul rural – speranta de viata la nastere este cu 2 ani mai mica decat in zonele urbane; posibilitate mai redusa de acces la serviciile de sanatate, un nivel mai scazut de educatie si un numar mai mare de tineri ce abandoneaza scoala in mediul rural; un nivel mai redus de confort si o saracie si mai severa.

Existenta unor **zone mari fara orase pe un raza de 25-30 km.** (v. zonele hasurate din fig. alaturata) Exista 3 regiuni ce necesita prioritate in dezvoltarea de asezari cu rol

central in cadrul regiunii respective, actionand ca nucleu de dezvoltare economica.

INDICATORI AGRICOLI:

Agricultura reprezinta o importanta resursa a regiunii Oltenia, cu **peste 1 milion hectare** pentru cultivarea **cerealelor** (in special porumb si grau), **plante oleaginoase** (in special floarea soarelui), **legumele** (soia, mazare, fasole, rosii, varza, praz, ceapa) **si fructe** (mere, pepene, pepene galben, struguri), **cartofi, trestie de zahar**, productie de **vin** de buna calitate.

Oltenia produce 12,50% din productia agricola nationala, cu o concentratie a zonelor cultivate in judetele Dolj si Olt. Cu toate acestea, productivitatea sectorului este inferioara productivitatii inregistrate in tarile din Uniunea Europeana, datorita insuficientei dotari tehnice, dimensiunii mici a intreprinderilor agricole, ce reprezinta obstacole in calea dezvoltarii eficiente. De asemenea, sistemele de irigatie sunt insuficient dezvoltate.

Sectoarele cheie ale zonei rurale sunt: **cultivarea cerealelor** (in special graul in judetele Dolj si Olt); **cresterea animalelor** in toate cele cinci judete din Oltenia; exploatarea **lemnului** - in zona de nord a judetelor Valcea, Gorj, si Mehedinti; **productia de peste** in zona de sud a judetelor Olt, Dolj, Mehedinti; **agro-turismul** in zonele de munte.

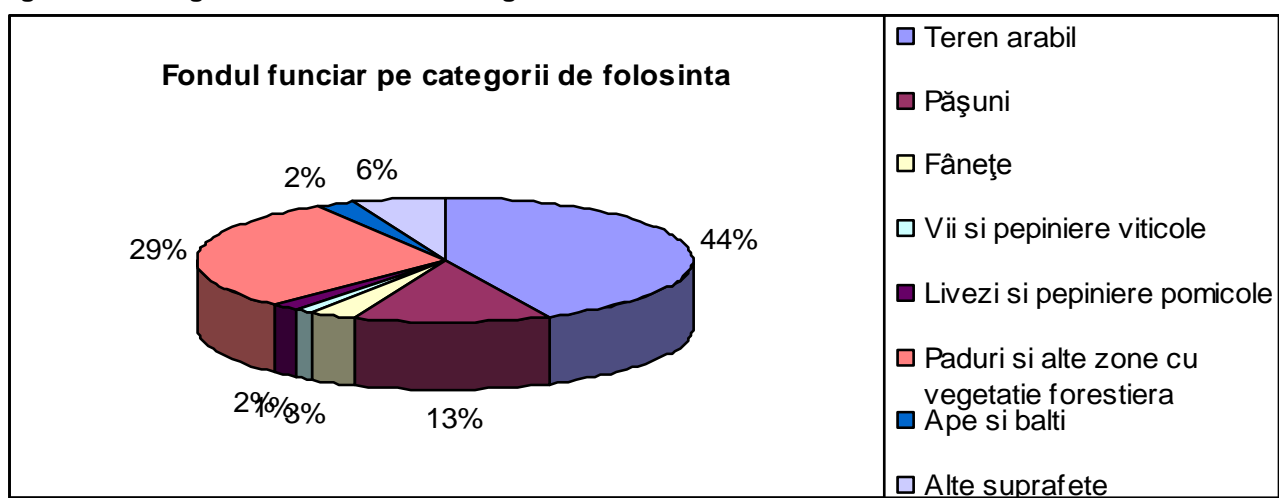
Suprafata agricola a regiunii Oltenia a fost evaluata in anul 2004 la 1.807.794 ha ceea ce reprezinta 61,88% din suprafata fondului funciar (2.921.169 ha)

Tab. 7.5. Suprafata agricola, dupa modul de folosinta, la 31 decembrie 2004

	Total	Arabila	Livezi si pepiniere pomicole	Vii si pepiniere viticole	Pasuni	Fanete
A	1	2	3	4	5	6
Date absolute (hectare)						
Oltenia	1807794	1256067	47118	40286	376931	87392
✓ Dolj	585759	487516	8352	18260	68679	2952
✓ Gorj	243768	99215	9158	4439	88469	42487
✓ Mehedinti	294203	188522	8536	6001	80457	10687
✓ Olt	437845	392828	7023	7523	30128	343
✓ Valcea	246219	87986	14049	4063	109198	30923
Structura (%)						
Oltenia	100	100	100	100	100	100
✓ Dolj	32,4	38,8	17,8	45,3	18,2	3,4
✓ Gorj	13,5	7,9	19,4	11	23,5	48,6
✓ Mehedinti	16,3	15	18,1	14,9	21,3	12,2
✓ Olt	24,2	31,3	14,9	18,7	8	0,4
✓ Valcea	13,6	7	29,8	10,1	29	35,4

Sursa: Directia regionala de statistica Dolj

Fig. 7.5. Zone agricole in functie de categorii:



Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Din analiza structurii suprafetelor cultivate cu principalele culturi rezulta ca o pondere ridicata o au cerealele pentru boabe care sunt cultivate in Oltenia pe mai mult de 83,57% din total suprafata cultivata (73,47% la nivel national). Pentru terenul privat procentul cerealelor pentru boabe cultivate este de 86,23% (74,47% la nivel national). Suprafetele cultivate cu grau ocupa 41,13% din total suprafata cultivata iar porumbul 38,30 % din aceasta.

Tab. 7.6. Numarul animalelor in anul 2004 (la sfarsitul anului)

mii capete

	Bovine	Porcine	Ovine	Caprine	Cabaline	Pasari	Albine (mii familii)
Romania	2808	6494	7425	660	839	87014	888
Oltenia	299	892	605	145	103	11244	110
Dolj	50	205	183	55	33	2838	15
Gorj	70	213	99	16	14	2176	24
Mehedinti	41	105	100	29	16	1344	20
Olt	62	207	125	25	31	2766	16
Valcea	75	160	95	18	7	2118	34

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

In sectorul zootehnic, din analiza efectivelor totale de animale, pasari si albine s-a remarcat o scadere continua a efectivelor de bovine (de la 559 mii cap. in anul 1990 la 299 mii cap. in anul 2004), porcine (de la 1.184 mii cap. in anul 1990 la 892 mii cap. in anul 2004) si ovine (de la 1.417 mii cap. in anul 1990 la 605 mii cap. in anul 2004).. Reducerea efectivelor de animale a fost cauzata in mare parte, de cresterea preturilor la furaje, determinata de seceta prelungita din perioada anilor 2000-2003.

Tab. 7.7. Indicii productiei agricole 2003 (procente) 2003 = 100

Regiune / judet	Total	Din care: majoritar proprietate privata	Vegetala		Animala	
			Total	Din care: majoritar proprietate privata	Total	Din care: majoritar proprietate privata
Total	118,1	116,5	126,8	124,0	102,9	103,0
1. Nord Est	105,4	103,8	106,5	103,9	103,8	103,9
2. Sud Est	128,6	126,8	140,0	136,5	105,6	105,7
3. Sud	136,3	136,7	157,5	157,2	103,3	103,4
4. Sud Vest	124,1	123,8	137,2	135,9	103,2	103,7
Dolj	149,6	149,5	172,1	171,0	104,9	105,0
Gorj	103,9	102,4	110,0	107,1	96,9	97,0
Mehedinti	115,8	116,4	119,5	120,7	105,2	105,2
Olt	150,4	149,6	183,3	181,4	111,7	111,7
Valcea	91,4	91,7	88,7	88,0	96,7	98,7
5. Vest	112,3	108,8	117,8	112,7	99,5	99,3

6. Nord Vest	106,1	104,2	111,6	108,5	96,8	96,9
7. Centru	113,0	110,8	115,4	111,7	109,0	109,2
8. Bucuresti	130,4	133,0	164,2	172,2	93,8	92,4

Sursa: INS

Se poate remarca faptul ca regiunea Sud Vest Oltenia a inregistrat cea mai semnificativa crestere a productiei vegetale in anul 2003, in comparatie cu anul 2002 (169,1%). Totusi, totalul productiei agricole realizate la nivelul anului 2003, ramane inferior altor regiuni si plaseaza Oltenia pe locul 7 in topul regiunilor.

In ceea ce priveste productia de cherestea, Oltenia se situeaza pe pozitia a 6-a in Romania. Zona acoperita de paduri a fost in continua descrestere in ultimii 50 de ani, politicile agricole ale fostului regim comunist afectand un important procent al zonelor ocupate de paduri

Tab. 7.8. Zone acoperite de paduri in 2001:

Unitatea teritoriala	Total paduri	din care:		Alte terenuri	Total
		Rasinoase	Foioase		
DOLJ	78.973	824	78.149	4.555	83.528
GORJ	245.211	25.957	219.254	3.499	248.710
MEHEDINTI	143.591	7.107	136.484	2.651	146.242
OLT	49.970	229	49.741	2.126	52.096
VALCEA	267.801	79.973	187.828	3.259	271.060
OLTENIA	785.546	114.090	671.456	16.090	801.636
ROMANIA	6.223.090	1.856.198	4.366.892	143.441	6.366.531
% din Romania	12,62	6,15	15,38	11,22	12,59

Sursa: INS, Mediul Inconjurator in Romania, 2002

Fig. 7.6. Fondul Forestier in Oltenia 2000

